

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28.07.2016

м Херсон

№ 2/84-рк/к

Білозерська районна державна
адміністрація
Херсонської області

вул. К. Маркса, буд. 87,
смт Білозерка, Білозерський р-н,
Херсонська обл., 75000

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення дій,
що мають ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) за результатами розгляду матеріалів справи № 37/2-16, розпочатої згідно з розпорядженням від 14.07.2016 № 38-рп/к, за наявністю в діяннях Білозерської районної державної адміністрації Херсонської області (код ЄДРПОУ 04059993) (надалі – Білозерська РДА) ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, встановила наступне.

Розгляд справи розпочато за результатами проведення планової виїзної перевірки щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції Білозерською РДА, проведеної на підставі наказу Голови Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 31.05.2016 № 17.

За результатами проведеного дослідження встановлено наступне.

Білозерська РДА є юридичною особою та діє на підставі Положення про районну державну адміністрацію (надалі – Положення), затвердженого розпорядженням голови районної державної адміністрації від 05 березня 2004 року № 258, а також Регламенту Білозерської РДА, затвердженого розпорядженням голови РДА від 08.04.2016 № 185.

Код ЄДРПОУ – 04059993.

Організаційно-правова форма: орган виконавчої влади.

Основний вид діяльності: державне управління загального характеру (КВЕД 84.11).

Юридична та поштова адреса: вул. К.Маркса, б. 87, смт Білозерка, Білозерський р-н, Херсонська область, 75000. тел. (05547) 33-8-84.

Керівник – Романов Віктор Миколайович.

Згідно з пунктом 1 розділу 1 Положення, Білозерська РДА є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади. Вона і її голова відповідальні перед Президентом України, Прем'єр-міністром України, підзвітні та підконтрольні обласній державній адміністрації.

Районній державній адміністрації підзвітні і підконтрольні відділи, управління райдержадміністрації.

Згідно з пунктом 2 розділу 1 Положення, районна державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території району, а також реалізує повноваження, делеговані їй Білозерською районною радою.

В ході перевірки встановлено, що розпорядженням Голови Білозерської РДА від 06.05.2015 № 166 агрофірмі радгосп «Білозерський» було надано дозвіл на розроблення проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки ставка накопичувача площею 4 га в оренду під розміщення гідротехнічної споруди водонакопичувача, який належить підприємству, для ведення водного господарства, із земель на території Широкобальківської сільської ради.

В свою чергу, відповідно до свідоцтва про право власності на нерухоме майно від 15.10.2015 індексний номер 45690759, власником зазначеної споруди водонакопичувача (вул. Херсонське шосе, 1-В, с. Широка Балка, Білозерський р-н, Херсонська обл.) є Широкобальківська сільська рада Білозерського району Херсонської області.

Постановою Одеського апеляційного адміністративного суду від 07.10.2015 у справі № 821/1194/15-а було задоволено адміністративний позов Широкобальківської сільської ради, визнано протиправним та скасовано рішення про державну реєстрацію прав та їх обтяжень №19805395 від 05.03.2015, прийняте державним реєстратором Реєстраційної служби Білозерського районного управління юстиції Херсонської області, якою проведено державну реєстрацію права власності на гідротехнічну споруду водонакопичувач, що розташований в Херсонській області, Білозерський район, Широкобальківська сільська рада, за Агрофірмою радгосп "Білозерський". Визнано нечинним свідоцтво про право власності на нерухоме майно від 05.03.2015.

Натомість, розпорядженням Голови Білозерської районної державної адміністрації від 21.10.2015р. №432 "Про затвердження проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду" було затверджено проект із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду Агрофірмі радгосп "Білозерський" загальною площею 4 га під розміщення гідротехнічної споруди водонакопичувача для ведення водного господарства, за межами населеного пункту із земель державної власності на території Широкобальківської сільської ради Білозерського району Херсонської області.

Оскільки Агрофірма радгосп «Білозерський» фактично не набувала права власності на зазначений об'єкт нерухомості – водонакопичувач, а тому відсутні підстави для отримання нею в оренду земельної ділянки, на якій цей об'єкт розташований, то рішенням Господарського суду Херсонської області від 17.03.2016 у справі № 923/92/16 були визнані недійсними та скасовані розпорядження Голови Білозерської РДА від 06.05.2015 № 166 «Про дозвіл на розробку проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду», а також рішення від 21.10.2015 № 432 «Про затвердження проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду».

Статтею 3 Земельного кодексу України встановлено, що земельні відносини регулюються Конституцією України, цим Кодексом, а також прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Згідно зі ст. ст. 13, 19, 41 Конституції України земля є об'єктом права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Порядок та умови набуття права користування земельною ділянкою на умовах оренди встановлено Земельним кодексом України та Законом України "Про оренду землі".

Відповідно до ст. 116 Земельного кодексу України громадяни та юридичні особи набувають права власності та права користування земельними ділянками із земель державної або комунальної власності за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень, визначених цим Кодексом, або за результатами аукціону.

Як слідує з витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності від 15.10.2015р. об'єкт нерухомості споруда водонакопичувач розташований на земельній ділянці площею 4 га кадастровий номер 6520388600:03:001:0058, цільове призначення - землі водного фонду.

Відповідно до ч.4 ст.59 Земельного кодексу України громадянам та юридичним особам органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування із земель водного фонду можуть передаватися на умовах оренди земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів, озера, водосховища, інші водойми, болота та острови для сінокосіння, рибогосподарських потреб (у тому числі рибництва (аквакультури), культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт, догляду, розміщення та обслуговування об'єктів портової інфраструктури і гідротехнічних споруд тощо, а також штучно створені земельні ділянки для будівництва та експлуатації об'єктів портової інфраструктури та інших об'єктів водного транспорту. Землі водного фонду можуть бути віднесені до земель морського і річкового транспорту в порядку, встановленому законом.

За приписами ст.80 Земельного кодексу України суб'єктами права власності на землю є, крім іншого, територіальні громади, які реалізують це право безпосередньо або через органи місцевого самоврядування - на землі комунальної власності.

Згідно ст.83 Земельного кодексу України землі, які належать на праві власності територіальним громадам сіл, селищ, міст, є комунальною власністю.

У комунальній власності перебувають: усі землі в межах населених пунктів, крім земельних ділянок приватної та державної власності; земельні ділянки, на яких розташовані будівлі, споруди, інші об'єкти нерухомого майна комунальної власності незалежно від місця їх розташування.

Відповідно до свідоцтва про право власності від 15.10.2015 СТА 351925 об'єкт нерухомого майна - споруда водонакопичувач є власністю Широкобалківської сільської ради, форма власності - комунальна.

Вказаний об'єкт нерухомості, згідно витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності від 15.10.2015р. розташований на земельній ділянці площею 4 га, кадастровий номер 6520388600:03:001:0058, яка перебуває у комунальній власності.

За змістом ст.12 Земельного кодексу України до повноважень сільських, селищних, міських рад у галузі земельних відносин на території сіл, селищ, міст належить, зокрема, розпорядження землями територіальних громад; надання земельних ділянок у користування із земель комунальної власності відповідно до цього Кодексу; здійснення контролю за використанням та охороною земель комунальної власності, додержанням земельного та екологічного законодавства; вирішення інших питань у галузі земельних відносин відповідно до закону.

За приписами ч.1 ст.122 Земельного кодексу України сільські, селищні, міські ради передають земельні ділянки у власність або у користування із земель комунальної власності відповідних територіальних громад для всіх потреб.

Таким чином, Білозерська районна державна адміністрація не мала повноважень приймати розпорядження №166 від 06.05.2015 та №432 від 21.10.2015 щодо земельної ділянки комунальної власності з розташованим на ній нерухомим майном комунальної власності, оскільки такі повноваження відповідно до положень ч.1 ст.122 Земельного кодексу України належать Широкобалківській сільській раді.

Крім цього, згідно ч.1 ст.124 Земельного кодексу України передача в оренду земельних ділянок, що перебувають у державній або комунальній власності, здійснюється на підставі рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування згідно з їх повноваженнями, визначеними ст.122 цього кодексу, чи договору купівлі-продажу права оренди земельної ділянки (у разі продажу права оренди) шляхом укладення договору оренди земельної ділянки чи договору купівлі-продажу права оренди земельної ділянки.

Згідно ст.134 Земельного кодексу України земельні ділянки державної чи комунальної власності або права на них (оренда, суперфіцій, емфітевзис), у тому числі з розташованими на них об'єктами нерухомого майна державної або комунальної власності, підлягають продажу окремими лотами на конкурентних засадах (земельних торгах), крім випадків, встановлених частиною другою цієї статті.

Так відповідно до частини другої вищенаведеної норми не підлягають продажу на конкурентних засадах (земельних торгах) земельні ділянки державної чи комунальної власності або права на них у разі, крім іншого, розташування на земельних ділянках об'єктів нерухомого майна (будівель, споруд), що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб.

Оскільки Агрофірма радгосп "Білозерський" не набувала права власності на нерухоме майно водонакопичувач, що розташований на земельній ділянці площею 4 га, кадастровий номер 6520388600:03:001:0058, то передача Агрофірмі радгосп "Білозерський" в оренду спірної земельної ділянки мала відбуватись виключно за результатами земельних торгів.

Прийняття Білозерською РДА всупереч вимог чинного законодавства України розпоряджень від 06.05.2015 № 166 та від 21.10.2015 № 432 щодо відведення Земельної ділянки в оренду Агрофірмі радгосп «Білозерський» без оголошення та проведення відповідних земельних торгів, поставило зазначений суб'єкт господарювання у привілейоване становище стосовно конкурентів, оскільки інші суб'єкти господарювання були позбавлені можливості надати свої пропозиції щодо отримання цієї земельної ділянки в оренду, що призвело до недопущення конкуренції.

Відповідно до частини першої, третьої статті 15 та пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Відповідно до абзацу 7 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції.

Таким чином, дії Білозерської районної державної адміністрації щодо прийняття всупереч вимогам чинного законодавства України розпоряджень від 06.05.2015 № 166 та від 21.10.2015 № 432 стосовно відведення Земельної ділянки в оренду Агрофірмі радгосп «Білозерський» без оголошення та проведення відповідних земельних торгів, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, шляхом надання Агрофірмі радгосп «Білозерський» переваг, які ставлять його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призвело до недопущення конкуренції.

Листом від 11.07.2016 № 01-10/688 Білозерська РДА повідомила Відділенню, що Постанова Одеського апеляційного адміністративного суду від 07.10.2015 у справі

№ 821/1194/15-а, якою скасовано державну реєстрацію на гідротехнічну споруду водонакопичувач, що розташований в Херсонській області, Білозерський район, Широкобалківська сільська рада, за Агрофірмою радгосп "Білозерський" надійшла до Білозерської РДА лише 27.10.2015, тобто вже після прийняття розпорядження від 21.10.2015р. №432 "Про затвердження проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду" на користь Агрофірми радгосп "Білозерський".

Враховуючи зазначене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Білозерській районній державній адміністрації Херсонської області (код ЄДРПОУ 04059993) вжити повних та вичерпних заходів щодо припинення дій, що мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, шляхом вжиття передбачених чинним законодавством України заходів, направлених на скасування розпоряджень Білозерської РДА від 06.05.2015 № 166 «Про дозвіл на розробку проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду» та від 21.10.2015 № 432 "Про затвердження проекту із землеустрою щодо відведення земельної ділянки в оренду".

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення в десятиденний строк з дня їх отримання з наданням копій відповідних документів.

Адреса для надання відповіді: **м. Херсон, пр-т Ушакова, 47, 73000; e-mail: khs@amcu.gov.ua; факс: (0552) 49-82-29, 49-82-01.**

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони надані.

Згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова територіального відділення -
Голова адміністративної колегії

В.П. Василенко